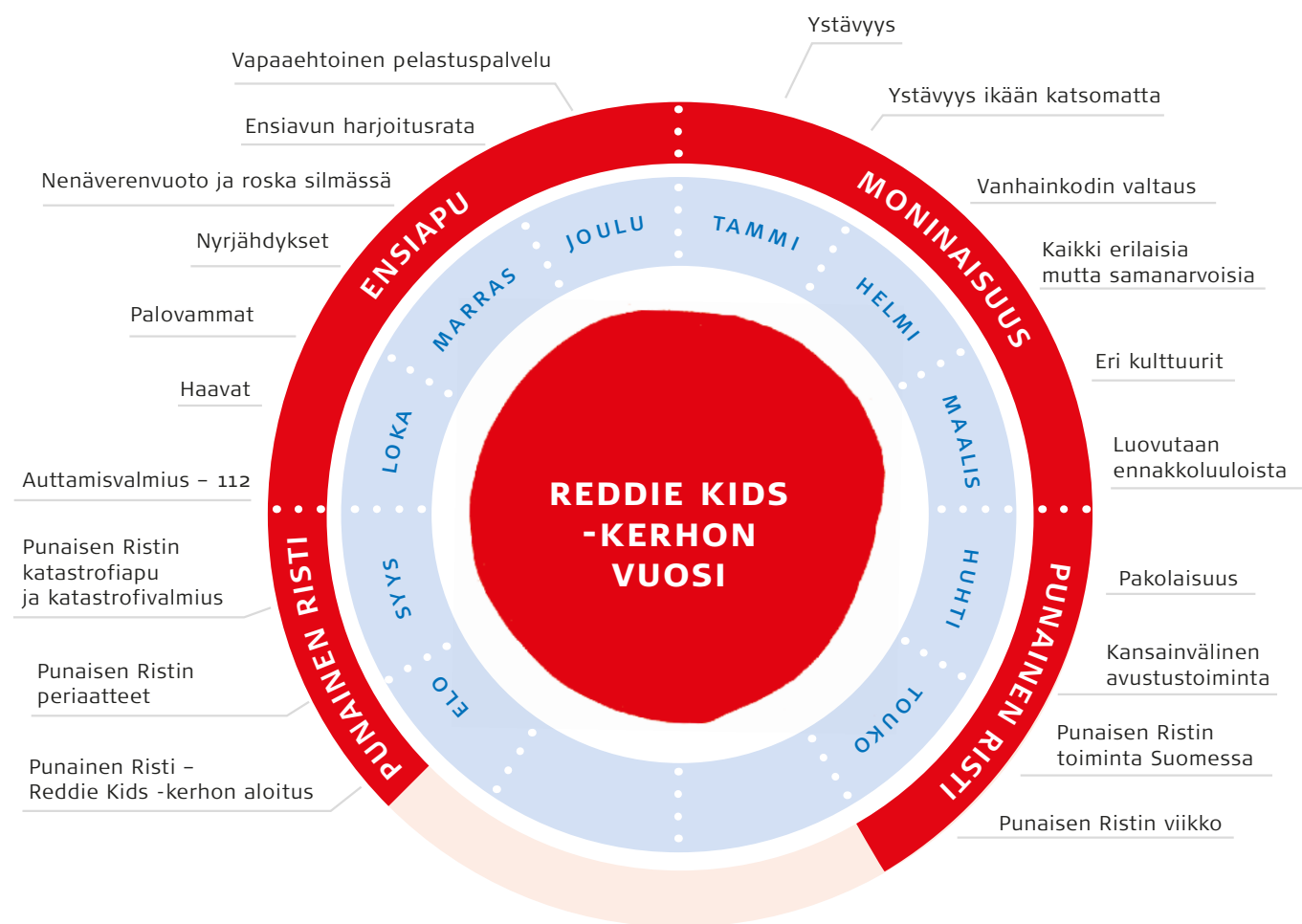

OSA 2: REDDIE KIDS -KERHON KOLME TEEMAA

Reddie Kids -kerhoille on laadittu ohjelmarunko, jota voit noudattaa sellaisenaan tai vaihdella aiheita oman mielesi mukaan. Pääasia on, että seuraat teemoja **Punainen Risti, ensiapu** ja **moninaisuus**. Harjoituksia voi käyttää sellaisenaan tai soveltaa omaan tarkoitukseen sopiviksi. Myös omia harjoituksia ja pelejä voi hyödyntää.

PUNAINEN RISTI

Punaisen Ristin periaatteet

Punaisen Ristin perustehtävänä on edistää inhimillisiä arvoja ja auttaa haavoittuvimmassa asemassa olevia ihmisiä. Järjestön toiminta pohjautuu seitsemään peruseriaatteeseen, jotka antavat sille mahdollisuuden toimia itsenäisesti poliittisiin, uskonnollisiin tai kulttuurisiin taustoihin katsomatta. Reddie Kids -kerhot ovat osa Punaisen Ristin toimintaa, joten ne noudattavat samoja periaatteita.

Kerhotapaamisissa kerrotaan Punaisesta Rististä ja sen toiminnasta Suomessa ja maailmalla. Voitte tutustua periaatteisiin leikkimällä niihin liittyviä leikkejä. Käytä materiaalina esimerkiksi järjestön periaatejulisteita ja ilmapalloja.

Harjoituksia periaatteista

Sääntöharjoitus

Sääntöharjoituksen tavoitteena on sisällyttää Punaisen Ristin seitsemän perusperiaatetta kerhon yhteisiin sääntöihin. Voit käyttää harjoitusta jo ensimmäisellä tapaamiskerralla, kun laaditte säännöt.

Tehtävän aluksi voit havainnollistaa periaatteiden toteuttamista kerhon toiminnassa. Käytä mahdollisimman konkreettisia esimerkkejä.

INHIMILLISYYS

Voitko auttaa? - Totta kai!

Inhimillisyys on sitä, että auttaa apua tarvitsevaa!

Ei saa kiusata Maijaa! Se ei ole inhimillistä!

TASAPUOLISUUS

Kalle, sinä aloitit leikin viime kerralla. Nyt on Mikon vuoro aloittaa.

Se on tasapuolista.

PUOLUEETTOMUUS

Miksi menet kaverisi puolelle tässä tilanteessa? Eihän se ole puolueeton-ta!

Te selvästi kiusaatte häntä. Jos en tekisi mitään, hyväksyisin kiusaamisen ja yhteisten sääntöjen rikkomisen. Se ei olisi puolueetonta!

RIIPPUMATTOMUUS

Seurakunta on luvannut meidän kerhollemme tilat, jos autamme heitä jakamalla kirkon lehteä. Mitäs sanotte?

VAPAAEHTOISUUS

Minä olen vapaaehtoinen auttamaan keittiössä.

Kaikki me olemme täällä kerhossa vapaaehtoisesti.

Eihän kukaan meistä saa palkkaa!

YKSEYS

Totta kai Mohammad on tervetullut kerhoon.

Punainen Risti on kaikille avoin!

Tuo naapurikoulun porukka on ihan tyhmä! Me emme halua olla samassa järjestössä heidän kanssaan. Perustetaan oma Punainen Risti, johon he eivät pääse jäseniksi. - Ei käy. On vain yksi Punainen Risti!

YLEISMAAILMALLISUUS

Nepalin Punaisen Ristin nuorisoryhmältä on tullut pyyntö, että antaisimme heille neuvoja ja vinkkejä varhaisnuorten kerhon perustamiseen. Mitäs tehdään?

Tehtävän toisessa osassa kerholaiset laativat kerholleen säännöt. Johdattele keskustelua niin, että sääntöihin kirjataan kaikkien periaatteiden sisältö mahdollisimman konkreettisesti. Säännöt kirjoitetaan ja piirretään kartongille ja kiinnitetään kerhotilan seinälle.

SÄÄNTÖJÄ VOIVAT OLLA ESIMERKIKSI:

Inhimillisyys

- Autetaan apua tarvitsevia.
- Puolustetaan heikkoja ja kiusattuja.

Tasapuolisuus

- Autetaan sitä, joka eniten apua tarvitsee.
- Kaikkia kohdellaan yhtä hyvin esimerkiksi ulkonäköön, pukeutumiseen, ihonväriin ja varallisuuteen katsomatta.

Puolueettomuus

- Riidassa ei suosita ketään, vaan sovitaan kiista yhteisten sääntöjen avulla.
- Koetetaan neuvotella ja sovittaa kaikkien kiistan osapuolten kanssa.

Riippumattomuus

- Vaikka toimitaankin yhdessä muiden järjestöjen kanssa (esimerkiksi vapaapalokunta, partiolaiset), toimitaan Punaisen Ristin periaatteiden mukaisesti.

Vapaaehtoisuus

- Ei vaadita palkkiota tai vastapalvelusta tehdystä työstä.
- Ketään ei pakoteta mukaan.
- Lupauksistaan ei kuitenkaan saa luistaa vapaaehtoisuuteen vedoten.

Ykseys

- Kerho ja jokainen sen jäsen kuuluvat samaan Punaiseen Ristiin.
- Kuka tahansa voi tulla mukaan kerhon toimintaan.

Yleismaailmallisuus

- Tutustutaan Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun toimintaan muissa maissa.
- Osallistutaan keräyksiin, joilla tuetaan Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun avustustyötä eri puolilla maailmaa.

Rikkinäinen puhelin

Rikkinäistä puhelinta leikitään niin, että kerholaiset istuvat piirissä. Yksi leikkijöistä valitsee jonkin Punaisen Ristin periaatteen ja keksii mielessään sitä kuvaavan esimerkkilauseen kuten: "Jos kerhokaveria kiusataan, häntä pitää mennä auttamaan ja puolustamaan". Hän kuiskaa virkkeen vieressään istuvalle leikkijälle. Tämä taas kuiskaa kuulemansa seuraavalle leikkijälle ja niin edelleen. Lausetta ei saa toistaa, vaikka leikkijä epäilisiikin kuulleensa sen väärin. Kun lause on kiertänyt kokonaisen kieroksen, viimeinen leikkijä kertoo kuulemansa ääneen ja ensimmäinen paljastaa, minkä lauseen pani alun perin liikkeelle. Kun naurut on naurettu, mietitään, mistä periaatteesta lause kertoi.

Pantomiimi

Pantomiimissa kerholaiset muodostavat pareja. Anna kullekin parille jokin Punaisen Ristin periaate. Pari keksii periaatteeseensa liittyvän pantomiimiesityksen, jonka se vuorollaan esittää muille kerholaisille. Katsojien tehtävänä on keksiä, mistä periaatteesta on kyse.

Satu Punaisesta Rististä

Lue tai kerro omin sanoin kerholaisille satu Punaisesta Rististä ja seitsemästä viisaasta veljestä. Tutustu satuun etukäteen, jotta osaat kertoa sen elävästi. Mieti myös sopivia kysymyksiä, joiden avulla voitte keskustella periaatteista ja sadun herättämistä ajatuksista.

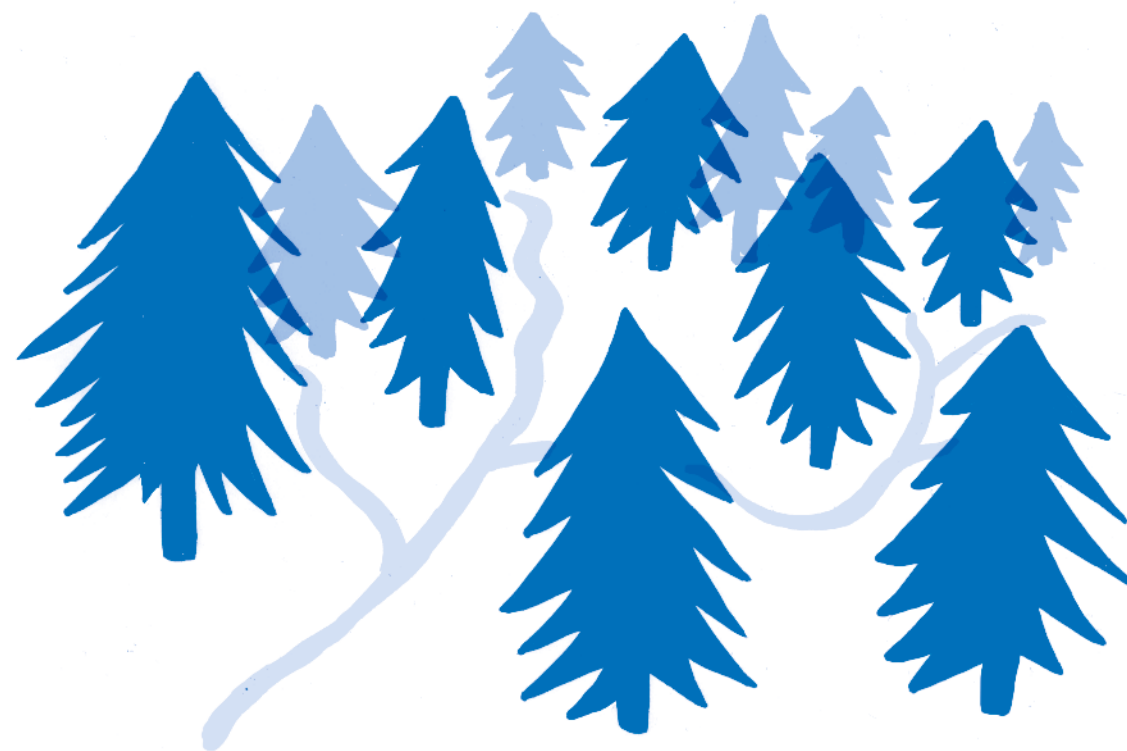
”Olipa kerran Punainen Risti, joka oli punainen kuin veri, jonka tausta oli valkoinen kuin lumi ja jonka ympärillä ei mustaa näkynyt. Eräänä päivänä Punainen Risti lähti metsään kävelylle. Aikansa kuljuttuaan hän huomasi eksyneensä. Kaikki polut näyttivät hänen mielestään aivan samantaisilta. Punainen Risti harhaili korvessa suuntaa vailla. Illan tummetessa metsä muuttui synkäksi ja pelottavaksi.

Useita tunteja vaellettuaan, kun oli jo lähes pimeää, Punainen Risti näki yhtäkkiä puitten lomasta pilkottavan valoa. Hän eteni valoa kohti ja löysi pienen valkoisen mökin, jonka piipusta tuprusi savua. Varovaisesti Punainen Risti hiipi mökkiä kohti ja kurkisti ikkunasta sisään. Sisällä näytti kovin kodikkaalta: takassa loimusi valkea, jonka ääressä istui seitsemän pikkuruista miestä viettämässä iltaa. Punainen Risti rohkaisti mielensä ja koputti mökin ovelle. Kop kop! Oven läpi kuului, kuinka talon asukkaat hämmästelivät myöhäistä kulkijaa ja kyselivät toisiltaan, kuka rohkenisi mennä avaamaan oven. Reipas ääni ilmoitti: ”Minä voin mennä. Olenhan aina vapaaehtoinen!”

Ovi aukesi narahten ja Punaista Ristiä

tuijotti seitsemän ystävällistä ja uteliasta silmäparia. Punainen Risti esitteli itsensä ja kertoi eksyneensä metsään. Yksi mökin miehistä tervehti tulokasta sanoen: ”Me olemme Periaate-veljeksiä. Meillä jokaisella on yksi arvokas ominaisuus, ja sen ominaisuuden mukaan hyvä haltijakummi on myös nimennyt meidät. Minä olen Inhimillisuus, ja tässä ovat veljeni Tasapuolisuus, Puolueettomuus, Riippumattomuus, Vapaaehtoisuus, Ykseys ja Yleismaailmallisuus.” Punainen Risti kätteli kaikki veljekset.

Inhimillisuus huomasi, että Punainen Risti oli väsynyt ja viluissaan tarvottuaan metsässä tuntikausia. Hän kutsui tämän sisään ja johdatti takkatulen ääreen. Koska veljekset eivät olleet osanneet varautua yllätysvieraan tuloon, ei talossa ollut juurikaan ylimääräistä ruokaa. Tasapuolisuus lupasi kuitenkin antaa omasta ruoka-annoksestaan Punaiselle Ristille. Vaikka Punainen Risti oli veljeksille tuntematon ja erottui heistä myös väriltään, hän oli selvästi heikko ja nälkäinen, ja se riitti Tasapuolisuudelle auttamisen syyksi. Vapaaehtoisuus touhusi innoissaan valmis- taen iltapalaa, lämmittäen kylpyveden ja sijaten vieraalle pehmeään vuoteen.

Seuraavana päivänä mökin ovelle koputettiin, ja Riippumattomuus meni avaamaan. Oven takana oli Periaatteiden äkäinen naapuri. Hän oli nähnyt Punaisen Ristin aamukävelyllä pihamaalla eikä voinut suvaita sitä, että Periaatteet olivat ottaneet heleänvärisen muukalaisen mökkiinsä. Hän pelkäsi Punaisen Ristin lietsovan paikkakunnalla levottomuuksia ja vaati, että hänet oli passitettava matkoihinsa. Riippumattomuus, joka ei antanut naapurin vaikuttaa mielipiteeseensä, sanoi, että hänen puolestaan Punainen Risti voisi jäädä mökkiin asumaan vaikka pysyvästi. Naapuri kimpaantui tästä entisestään ja vaati kaivosta vettä kantavaa Puolueettomuutta puuttumaan asiaan. Puolueettomuus kulki kieli keskellä suuta, jotta ämpäreistä ei läikkyisi vettä. Hän kuunteli molempien mielipiteen ja sanoi, että asiaan löytyy varmasti ratkaisu. Ykseys tuli ovelle Punainen Risti käsipuolesaan. Hän ilmoitti omana kantanaan, että kaikki, herttainen naapuri mukaan lukien, olivat tervetulleita veljesten mökkiin.

Naapuri alkoi tahtomattaan hymyillä, mutta kylään hän ei sentään sillä kertaa suostunut tulemaan. Riippumattomuus

taputti veljeään olalle. Ykseys oli Ykseys, häntä ei kukaan osannut matkia. Punainen Risti ei halunnut olla vieraanvaraisille veljeksille vaivaksi ja alkoi tehdä lähtöä. Silloin Yleismaailmallisuus astui esiin ja esitti heidän kaikkien yhteisenä toiveena, että Punainen Risti jäisi taloon asumaan. Hän kertoi, että Periaatteiden talossa jokaisella on yhtäläinen velvollisuus auttaa toisia tarpeen tullen ja yhtäläinen oikeus saada apua. Punainen Risti suostui mielellään noudattamaan tätä sääntöä.

Niinpä Punainen Risti ja seitsemän veljestä elivät onnellisina elämänsä loppuun asti Periaatteiden pienessä talossa puhaltuen yhteen hiileen.”

Punaisen Ristin kansainvälinen avustustoiminta

Punaisen Ristin avustustoiminta perustuu maailmanlaajuiseen verkostoon, jossa on mukana 186 Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun kansallista yhdistystä. Suomen Punainen Risti on niistä yksi. Verkoston kautta apu kulkee perille myös vaikeapääsyisimmille syrjäseuduille. Kaikkialla avainasemassa ovat paikalliset auttajat ja vapaaehtoiset.

Reddie Kids -kerhossa kerrotaan, mitä Punaisen Ristin kansainvälinen avustustoiminta on ja miten avun ketju toimii. Samalla kerholaiset saavat tietää, että he ovat osa maailmanlaajuista Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikettä, jossa on heidän lisäkseen lähes sata miljoonaa jäsentä ja vapaaehtoista. Voit halutessasi pyytää kerhotaapaamiseen nuorisodelegaattia tai kokenutta avustustyöntekijää kertomaan kokemuksistaan maailmalla.

Kerholaiset voivat tutustua Punaisen Ristin avustustyöhön myös seuraavien harjoitusten avulla.

Harjoituksia kansainvälisestä avustustoiminnasta

Maanjäristysdraama

Maanjäristysdraama havainnollistaa, miten Punaisen Ristin avun ketju toimii. Draama esitetään yhdessä kerholaisten kanssa. Ohjeet sen toteuttamiseen löytyvät osoitteesta www.punainenristi.fi/koulusivut.

Kertomusavain

Kerholaiset istuvat piirissä. Yksi aloittaa kertomalla joko todellisesta tai keksitystä katastrofitilanteesta ulkomailla (paikka, mitä on tapahtunut, kuinka paljon on uhreja). Seuraava kerholainen jatkaa kertomusta Punaiselle Ristille toimitettuun avunpyyntöön saakka (mitä apua tarvitaan ja kuinka paljon). Näin tarinaa jatketaan, kunnes apu on saatu perille.

Kertomuksen kuljettajana voit käyttää esimerkiksi avainta tai jotain muuta esinettä, joka kulkee kertojan kädestä käteen.

Tietoa avun ketjusta ja Suomen Punaisen Ristin työstä maailmalla saat osoitteesta www.punainenristi.fi/punainenristi/kansainvalinenapu.

Operaatio Nälkäpäivä

SUOMEN PUNAISEN RISTIN tärkein vuosittainen keräys on Operaatio Nälkäpäivä, jolla kerätään varoja järjestön katastrofirahastoon. Myös Reddie Kids -kerho voi halutessaan osallistua keräykseen. Ota hyvissä ajoin yhteyttä osastosi keräysjohtajaan ja kysy, miten voitte osallistua.

Käykää kerhossa läpi listaa siitä, mitä apua eri rahasummilla voi ostaa. Varhaisnuorille kannattaa kertoa avustussummista konkreettisista esimerkeistä. Jos esimerkiksi kerrot, että neljällä eurolla saa huovan, voit ottaa huovan mukaan ja kysyä, mihin sitä tarvitaan ja mitä ilman sitä voi tapahtua. Havainnollistamiseen voit käyttää myös esimerkiksi saippuapalaa, vehnäjauhopussia tai vesikanisteria.

0,25 €	KILO vehnä- tai maissijauhoa
0,90 €	TUHKAROKKOROKOTUS yhdelle lapselle
3 €	VESIKANISTERI
4 €	HUOPA
6 €	MALARIAN ehkäisy- ja hoitopaketti
8,50 €	RUOKAPAKETTI yhdelle pakolaiselle kuukaudeksi (litra ruokaöljyä, kilo jauhoja, 500 g sokeria, 500 g papuja, 500 g lihasäilykkeitä, 150 g suolaa, saippua)
10 €	HYGIENIAPIAKETTI perheelle kuukaudeksi (kolme kiloa pesujauhetta, litra shampoota, 12 palaa saippuaa, hammasharjat ja -tahnaa, wc-paperia, pyyhe)
50 €	ENSIAPUKAAPPI, joka hyödyttää kokonaista kylää
240 000 €	ruokaa kuukaudeksi 100 000 ihmiselle
1 500 000 €	Suomen Punaisen Ristin kentäsairaala

KATASTROFIRAHASTO PELASTAA IHMISHENKIÄ

SUOMEN PUNAISEN RISTIN katastrofirahastosta autetaan luonnon-onnettomuuksien ja sotien vuoksi hätään joutuneita ihmisiä eri puolilla maailmaa. Rahastoon kerättyjen sitomattomien varojen turvin apu saadaan perille nopeasti. Hätäavun lisäksi varoja käytetään pitkäjänteisiin kehitysyhteistyöhankkeisiin.

Suomessa katastrofirahastosta annetaan apua ihmisille, jotka ovat äkillisen onnettomuuden, esimerkiksi tulipalon, seurauksena joutuneet kohtuuttoman vaikeaan tilanteeseen. Varoilla tuetaan myös syrjäytymistä ehkäiseviä hankkeita.

Lisätietoa katastrofirahastosta saat osoitteesta www.lahjoita.fi.

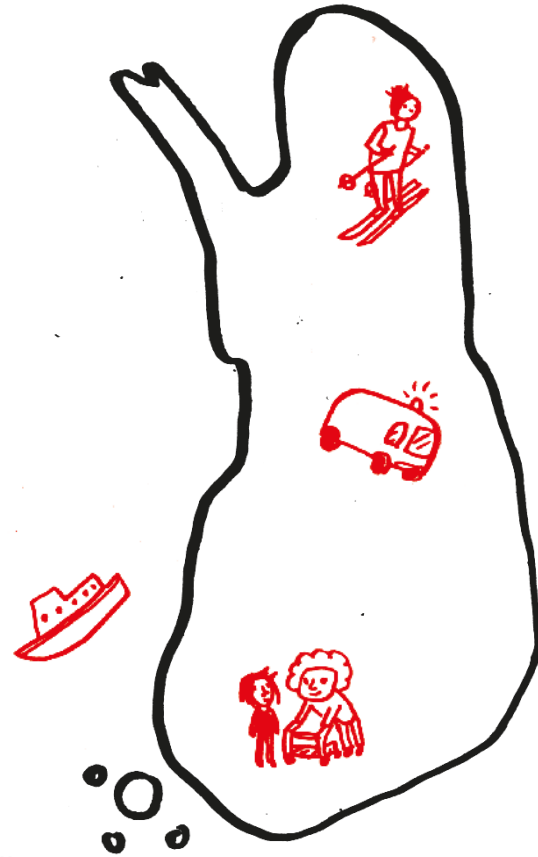

Punainen Risti Suomessa

Suomen Punainen Risti on yksi Suomen suurimmista kansalaisjärjestöistä. Eri puolilla maata toimii noin 500 Punaisen Ristin paikallisosastoa, joihin kuuluu yli 90 000 jäsentä ja kymmeniä tuhansia vapaaehtoisia. Vapaaehtoiset toimivat muun muassa ensiapupäivystäjinä, maahanmuuttajien tukihenkilöinä, kouluttajina, kerääjinä ja verenluovuttajina. Varhaisnuoret voivat osallistua Punaisen Ristin toimintaan esimerkiksi Reddie Kids -kerhojen kautta.

Voit pyytää osastosi puheenjohtajaa, hallituksen nuorisovastaavaa tai vaikkapa nuorisopromoa kerhotapaamiseen esittelemään Punaisen Ristin toimintaa omalla paikkakunnallanne.

Hyvä ajankohta esitellä kotimaan toimintaa on toukokuu, jolloin vietetään Punaisen Ristin viikkoa. Silloin kerhosi voi osallistua osaston järjestämiin tapahtumiin ja kampanjoihin.

Harjoituksia Suomen Punaisen Ristin toiminnasta

Tilanneimprovisaatio

Improvisoi joko keksittyä tai lehtijuttuihin perustuvia tilanteita Suomen Punaisen Ristin toimintaan liittyvistä teemoista (esimerkiksi ensiapu, pelastuspalvelu, pakolaistoiminta, ystävätoiminta, verenluovutus).

Jaa ryhmäläiset 2–4 hengen ryhmiin. Pyydä ryhmiä improvisoimaan joko keksitty tai lehtiartikkeliin/-kuvaan perustuva tilanne. Anna hetki miettimisaikaa. Jokainen ryhmä esittää vuorollaan improvisoidun kohtauksen joko puheella tai ilman. Keskustelkaa jokaisen esityksen jälkeen tilanteesta, ryhmän tekemistä ratkaisuista ja siitä, miten teema liittyy Suomen Punaisen Ristin toimintaan.

Kollaasi Punaisesta Rististä

Kootkaa kollaasi, jossa kerholaiset kertovat Punaisen Ristin toiminnasta Suomessa. Varaa harjoitusta varten kartonkia, askartelutarvikkeita sekä aikakausi- ja sanomalehtiartikkeleita, joissa kerrotaan Punaisesta Rististä.

PIDETÄÄN MERKISTÄMME HUOLTA!

MUISTATHAN KOLLAASIA TEHDESSÄNNE, että punaisen ristin merkin käyttö on tarkasti säädeltyä. Merkin käyttösääntöihin voit tutustua viestinnän työkalussa tai osoitteessa www.punainenristi.fi/punainenristi/merkki. Voit myös pyytää humanitaarisen oikeuden kouluttajan kertomaan punaisen ristin merkistä kerholaisille.

ENSIAPU

Ensiapu on Punaisen Ristin näkyvimpiä ja tunnetuimpia toimintamuotoja. Ensiapua vaativia pieniä onnettomuuksia voi sattua missä tahansa: kodissa, koulussa, työpaikalla ja harrastuksissa. Reddie Kids -kerhossa lapset oppivat ensiavun perustaidot ja ymmärtävät, että pienikin apu on saajalleen tärkeää.

Kertoessasi ensiavusta voit käyttää taustamateriaalina Punaisen Ristin ensiapukirjaa (Castrén, Helistö, Kämäräinen ja Sahi: *Ensiapuopas*. Gummerus 2007.). Kirjan voit ostaa esimerkiksi Punaisen Ristin verkkokaupasta.

Punaisen Ristin koulusivuilla on saatavilla myös koululaisten ensiavun opetuspaketti sekä Auta Eppua -materiaali, joissa käydään läpi tavallisimpia lapsille ja nuorille sattuvia tapaturmia, niiden ehkäisemistä ja hoitoa. Materiaaleihin kuuluu myös harjoitustehtäviä.

Toimiminen hätätilanteessa

Voitte opetella hätätilanteissa toimimista esimerkiksi seuraavien harjoitusten avulla. Niiden tavoitteena on, että kerholaiset oppivat soittamaan hätänumeroon 112. He ymmärtävät, että jokaisella on velvollisuus auttaa onnettomuustilanteessa loukkaantunutta.

Harjoituksia hätätilanteista

Uskalla auttaa

Kysy kerholaisilta, ovatko he olleet tilanteessa, jossa on tarvittu ammattiapua tai jossa he itse ovat auttaneet loukkaantunutta ihmistä. Keskustelkaa, miltä se on tuntunut ja miltä itsestä tuntuisi, jos joutuisi sellaiseen tilanteeseen.

Korosta, että on tärkeää yrittää pysyä rauhallisena, vaikka ei tietäisikään, mitä pitää tehdä. Loukkaantunutta voi yrittää rauhoitella. Pitää muistaa oma ja muiden turvallisuus sekä estää lisävahinkojen syntyminen.

Anna esimerkkejä kerholaisille tutuista vahingoista ja onnettomuuksista. Sellaisia voivat olla vaikkapa pyörällä kaatuminen, puusta putoaminen tai itsensä satuttaminen jalkapallokentällä.

Ambulanssihippa

Ambulanssihippa on hauska ja toiminnallinen keino virittää kerholaiset tapaamisen teemaan. Nimeä leikin aluksi kerholaisten joukosta hippa ja kaksi ambulanssinkuljettajaa. Hippa yrittää ottaa muita leikkijöitä kiinni hipaisemalla heitä. Jäättyään kiinni 'uhri' käy lattialle makaamaan. Ambulanssi tulee ja pelastaa loukkaantuneen sairaalaan. Päästyään perille tämä saa taas liittyä leikkiin.

Etukäteen on sovittava, missä sairaala sijaitsee. Ambulanssinkuljettajat voivat kantaa loukkaantunutta joko käsistä ja jaloista tai 'kultatuolis-sa'. Kultatuolin istuin muodostetaan siten, että kuljettajat ottavat toisella kädellään kiinni kaverin kyynärtaipeesta ja toisella omastaan.

Hätäilmoituksen tekeminen

Harjoittele kaikkien kerholaisten kanssa hätäilmoituksen tekemistä joko yksitellen tai pareittain. Yksi tekee ilmoituksen, toinen on loukkaantunut. Ohjaaja toimii päivystäjänä. Ole tarkkana oikean osoitteen suhteen.

Voit ottaa mukaan kännykän, jolla kerholaiset voivat harjoitella. Älkää kuitenkaan soittako harjoituspuheluita hätäkeskukseen! Materiaalia ja lisätietoa löydät osoitteesta www.112.fi.

112

YLEINEN HÄTÄNUMERO ON 112.

Se toimii ilman suuntanumeroa ja kenttää kaikilla puhelimilla koko Euroopassa. Puhelu hätänumeroon on maksuton. Jos hätäkeskuksessa on ruuhkaa, odota rauhallisesti omaa vuoroasi. Puhelua ei saa katkaista, koska soittaessasi uudelleen joudut puhelujonon viimeiseksi.

MILLOIN ON SOITETTAVA 112:een?

Hätäilmoitus tehdään, kun joku tarvitsee ammattiapua esimerkiksi sairauskohtauksen, liikenneonnettomuuden tai tulipalon vuoksi. Jos tapahtumalla on silminnäkijä, tulisi hänen tehdä hätäilmoitus itse. Apua voi myös pyytää aikuiselta.

HÄTÄNUMEROON EI SOITETA, jos kyseessä ovat pienet haavat tai onnettomuus, jossa pienet ensiaputoimet riittävät. Hätänumeroon ei myöskään soiteta kiireettömissä tilanteissa, joissa aikuinen itse voi viedä potilaan sairaalaan, eikä koskaan piloillaan. Keskustelkaa siitä, miksi pilapuheluita ei saa soittaa.

MITEN HÄTÄILMOITUS TEHDÄÄN?

- **Mitä?** – Kerro, mitä on tapahtunut.
- **Missä?** – Kerro, missä olet. Anna mahdollisimman tarkka osoite.
- Kuuntele tarkkaan ja vastaa hätäkeskuspäivystäjän kysymyksiin. Noudata päivystäjän antamia ohjeita.
- Valmistaudu siihen, että päivystäjä haluaa puhua loukkaantuneen kanssa. Tee sen vuoksi hätäilmoitus mahdollisimman lähellä loukkaantunutta.
- Anna ajo-ohjeet ja järjestä niin, että pelastushenkilökunnalla on vapaa pääsy onnettomuuspaikalle. Jos mahdollista, jonkun on hyvä olla vastassa esimerkiksi portilla, rannalla tai risteyksessä.
- Lopeta puhelu vasta saatua luvan.
- Älä pidä puhelinta, josta hätäilmoitus on tehty, turhaan varattuna. Pelastustoimi saattaa tarvita ajo-ohjeita tai lisätietoja loukkaantuneesta.
- Tee uusi hätäilmoitus, jos avuntarvitsijan tilanne muuttuu oleellisesti.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu (Vapepa) on lähes 50 jäsenjärjestön muodostama verkosto, joka tukee viranomaisia pelastustehtävissä. Verkostoa koordinoi Suomen Punainen Risti. Viranomaiset tarvitsevat Vapepaa yleisimmin kadonneiden ihmisten etsinnöissä, mutta vapaaehtoiset voidaan kutsua myös esimerkiksi ohjaamaan onnettomuuspaikan liikennettä tai antamaan henkistä tukea rikoksen uhriksi joutuneelle ihmiselle. Lisätietoa Vapaaehtoisesta pelastuspalvelusta löydät osoitteesta www.vapepa.fi.

Kerhotapaamisen aikana voit itse kertoa Vapepan toiminnasta tai pyytää sen jäsenjärjestön edustajaa vierailemaan kerhossanne (esimerkiksi Suomen meripelastusseurasta, Suomen pelastuskoiraliitosta tai Autoliitosta). Voit tiedustella myös paikallisesta sairaalasta tai paloasemalta, voitteko käydä paikan päällä tutustumassa niiden toimintaan.

Kerholaisten kanssa kannattaa keskustella siitä, miten pitää toimia, jos eksyy. Alustukseksi voitte esittää Elmon jengi eksyy -näytelmän. Näytelmä löytyy tämän oppaan lopusta.

Tapaturmat

Käykää kerhotapaamisen aikana läpi, mitä riskejä ja vaaratilanteita on kerholaisten lähiympäristössä, esimerkiksi kotona, koulussa ja harrastuksissa. Keskustelkaa myös siitä, miten riskejä voitaisiin vähentää. Anna kerholaisten itse kertoa, onko heille sattunut tapaturmia.

Seuraavien harjoitusten avulla voit tutustuttaa kerholaisten tyypillisimpien kotona ja harrastuksissa syntyvien vammojen ensiapuun.

Lisätietoa tapaturmista ja niiden hoitamisesta saat Punaisen Ristin nettisivuilta ja osoitteesta www.kotitapaturma.fi.

Harjoituksia ensiavusta tapaturmatilanteissa

VERENVUOTO NENÄSTÄ

Nenän verisuonet aukeavat helposti esimerkiksi silloin, jos pelin tiimelyksessä pallo osuu kasvoihin tai kaverin kyynärpää sattuu nenään. Nenästä voi tulla verta myös nuhan yhteydessä tai voimakkaasti niistäessä.

Tyrehdytä nenän verenvuoto näin:

- Pyydä henkilöä istumaan etukumarassa.
- Pyydä häntä niistämään sieraimensa tyhjäksi verestä.
- Paina nenänjuurta voimakkaasti 10–15 minuuttia ja pyydä henkilöä ajoittain niistämään sieraimen kertynyt veri pois.
- Niskaan voi asettaa kylmääkääreen. Kylmä saa verisuonet supistumaan, jolloin vuoto tyrehtyy.
- Jos vuoto ei tyrehdy, toimita henkilö lääkäriin.

Harjoitelkaa yhdessä verenvuodon tyrehtyttämistä.

ROSKA SILMÄSSÄ

Keskustelkaa siitä, miten silmään joutuvilta roskilta voi välttyä. Kannattaa esimerkiksi käyttää tarvittaessa suojalaseja ja olla heittelemättä hiekkaa leikkikentällä.

Poista roska silmästä näin:

- Yritä huuhdella silmää juoksevan veden alla.
- Älä hiero.
- Roska lisää kyynelnesteen erityystä, joka voi huuhtoa roskan pois. Silmässä voi kuitenkin edelleen olla 'roskan tunnetta'.
- Näkyvää roskaa voi yrittää poistaa puhtain käsin.
- Jos roskaa ei saada poistettua tai roskan tunne jatkuu, käänny lääkärin puoleen.

NYRJÄHDYS

Nilkka tai ranne nyrjähtää helposti, jos kaatuu käsien varaan, astuu vinoon tai potkaisee maata pallon sijasta. Nivel kipeytyy, turpoaa ja muuttuu usein sinertäväksi.

Anna nyrjähdyksen satuttua ensiapua näin:

- Pyydä henkilöä asettamaan raaja kohoasentoon, jotta turvotus vähenisi.
- Paina aluksi vammautunutta kohtaa omilla käsilläsi. Loukkaantunut voi tehdä tämän myös itse. Lapset usein unohtavat kivun, kun heille keksii muuta ajateltavaa.
- Aseta vamma-alueelle tukisidos.
- Laita kylmäpussi tukisidoksen päälle, älä suoraan iholle. Kylmä vähentää turvotusta.

Harjoittele kerholaisten kanssa kolmen K:n sääntöä: kohoasento, kylmä ja kompressio.

Anna kylmähoitoa korkeintaan 30 minuuttia kerrallaan. Toista hoito 1–2 tunnin välein ensimmäisten päivien aikana. Mene lääkäriin, jos raajaa ei voi käyttää ollenkaan tai vaiva ei helpota muutamassa päivässä.

PALOVAMMAT

Pyydä lapsia luettelemaan asioita, joista voi saada kotona palovammoja (esimerkiksi aurinko, kuumat esineet, kuumat höyryt, tuli ja sähkölaitteet). Pohtikaa, miten palovammoja voi ehkäistä etukäteen ja harjoitelkaa yhdessä pienten palovammojen ensiapua.

Anna palovamman saaneelle ensiapua näin:

- Viilennä palanut alue välittömästi pitämällä sitä juoksevan viileän veden alla 10–20 minuutin ajan. Viilennys vähentää kipua ja estää palovammaa syventymästä.
- Rakkoja ei saa puhkoa, etteivät bakteerit pääse haavaan.
- Jos iholla on rakkoja tai siitä erittyy nestettä, vahingoittuneelle alueelle laitetaan palovammaside. Peitä alue kuivalla taitoksella ja joustavalla siteellä. Sidoksen pitää olla ilmava, ei kiristävä.
- Anna sidoksen olla pari päivää ja vältä sen kastelemista.
- Jos palovamma tulehtuu tai on vammautuneen kämmmentä isompi, hakeudu lääkäriin.

PALELTUMAT

Kehon ääreisosat – sormet, varpaat, posket, korvat ja nenä – paleltuvat herkimmin. Paleltunutta ihoa pistelee. Iholle muodostuu valkoisia läikkiä ja iho voi kovettua. Myöhemmin paleltuneista osista voi hävitä tunto ja kipu voi loppua.

Keskustelkaa kerholaisten kanssa siitä, millaisissa tilanteissa voi paleltua: esimerkiksi kylmällä säällä, kovassa tuulessa ja sateella, kun vaatteet kastuvat. Harjoitelkaa kerholaisten kanssa paleltuman hoitamista.

Auta paleltunutta näin:

- Lämmitä paleltunut alue omalla kädelläsi tai pyydä toista henkilöä painamaan ihoa kevyesti. Älä hiero. Paina, kunnes ihon väri palautuu.
- Suojaa ihoa lämpimillä vaatteilla.

Haavat

Kerhotapaamisen aikana opitaan hoitamaan tavallisia haavoja. Voit myös kertoa, mitä erilaisia haavoja on olemassa ja miten ne puhdistetaan. Lisäksi kerholaisille opetetaan käsihygienian merkitys. Taustamateriaalina voit käyttää ensiapukirjaa.

Harjoituksia haavoista

HAAVOJEN TUNNISTAMINEN

Varaa mukaan:

materiaalia, jonka avulla voit selittää, miten eri haavoja syntyy:

- naarmut: hiekkaa, oksia
- viiltohaavat: lasinsirpaleita, veitsi
- pistohaavat: naula, terävä tikku, puukko tai muu terävä esine
- murskavamma: tylppä esine, esimerkiksi maila
- puremahaava: pehmolelu.

jokaiselle kerholaiselle materiaalia haavan hoitoa varten:

- kertakäyttökäsineet
- haavanpuhdistusainetta tai haavanpuhdistusliinoja
- taitoksia, siteitä ja perhoslaastareita

jokaiselle parille painesidetarpeita:

- valmis paineside
- 2-3 taitosta tai kaksi elastista siderullaa

kylmäpusseja ja kolmioliinoja

punainen tussi tai kasvoväriä haavojen maskeeraamiseen.

Anna kerholaisten itse kertoa, millaisia haavoja he ovat saaneet. Keskustelkaa eri haavatyypeistä ja siitä, miten ne syntyvät.

Pinnalliset haavat eli naarmut syntyvät usein kaatumisen tai putoamisen seurauksena. Haava saattaa herkästi vuotaa verta tai kudosnestettä.

Viiltohaavat syntyvät terävästä viiltävästä esineestä, esimerkiksi lasinsirpaleesta tai puukosta. Ne voivat olla pinnallisia tai syviä. Syvä haava ulottuu ihon alle ja saattaa vahingoittaa lihaksia, hermoja, verisuonia ja jänteitä. Syvät viiltohaavat vuotavat usein runsaasti. Haavan reunat ovat siistit ja suorat.

Pistohaavat syntyvät myös terävästä esineestä, esimerkiksi naulasta, tikusta tai puukosta, joka läpäisee ihon. Iho ei repsota, ja esine voi olla vielä kiinni haavassa. Ulkoinen vuoto voi olla vähäistä, mutta jos haava on syvä, saattaa esiintyä sisäistä verenvuotoa ja sisäelimet voivat vahingoittua.

Murskavammat aiheutuvat tylpistä esineistä. Niitä voi syntyä esimerkiksi silloin, kun tippuu kiipeilytelineestä kiven päälle. Myös voimakkaat iskut ja repivä väkivalta aiheuttavat tämän tyyppisiä vammoja. Iho menee rikki. Haavan reunat ovat rosoiset ja repsottavat, ja kudosta voi repeytyä irti. Näkyvä vuoto voi olla joko vähäistä tai runsasta, mutta sisäistä verenvuotoa syntyy herkästi. Vuotoa ei saada tyrehtymään onnettomuuspaikalla.

Puremahaavat aiheutuvat ihmisen tai eläimen puremasta. Haavan reunat saattavat olla epätasaiset. Likaiset haavat, kuten naarmut ja puremahaavat, tulehtuvat herkästi. Koska haavan reunat ovat epätasaiset, on hyvin vaikeaa saada pois kaikkea likaa, vaikka haava olisikin hyvin puhdistettu.

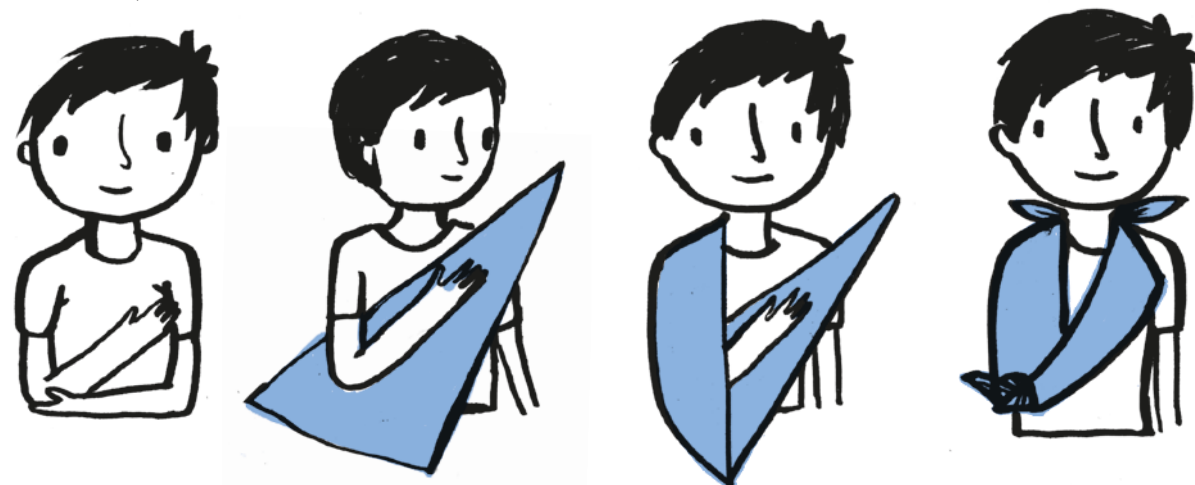
Haavojen ensiapu

Pinnalliset haavat voi puhdistaa kotona eivätkä ne vaadi lääkärin hoitoa. Jos autat toista, pese ensin omat kätesi ja käytä kertakäyttökäsineitä käsitellessäsi haavaa. Pese haava vedellä ja saippualla, vaihtoehtoisesti pelkällä vedellä tai haavanpuhdistusaineella. Paina haavaa verenvuodon tyrehtyttämiseksi ja yritä puristaa sen reunat yhteen. Viiltohaavan voi helposti sulkea perhoslaastarilla. Aseta laastari tai taitos ja joustava side haavan ympärille.

Verenvuodon tyrehtymisen tehostamiseksi haavaa voi painaa vielä sidoksen laittamisen jälkeen. Myös kohoasento ja kylmä kääre auttavat. Kylmäpussia tai esimerkiksi pakastevihannespussia voi käyttää apuna. Pyydä kerholaisia keksimään, mitä kaikkea kotoa löytyvää voi käyttää kylmänä kääreenä.

Voimakkaasti vuotavat haavat on saatava tyrehtymään nopeasti. Harjoittele painesiteen tekemistä kerholaisten kanssa. Aluksi haavaa voi painaa omalla kämmenellä. Muista pitää vuotava raaja koko ajan koholla! Ensiapulaukusta saattaa löytyä valmis painesidos, mutta haavan päälle voi laittaa myös taitoksia tai esimerkiksi puhtaan nenäliinan. Sen jälkeen haavan päälle asetetaan esine, joka toimii paineena. Paineeksi soveltuu lähes mikä tahansa: esimerkiksi kääritty sukka, siderulla tai käpy. Jos esine on kova, sen alle laitetaan ensin jotain pehmeää. Sen jälkeen sidotaan joustavalla siteellä tai muulla vastaavalla.

Älä koskaan laita kylmää käärettä suoraan iholle paleltumavaaran vuoksi. Käytä aina kangasta välissä.

Näin tuet käden kohoasentoon kolmioliinan avulla. Apuna voit käyttää myös vaatekappaleita. Anna kerholaisten itse keksiä apuvälineitä käden tukemiseen.

Korttipeli Peetu Pöpö (Mustan Pekan muunnelma)

Kun olette käyneet läpi tavallisimmat haavatyyppit, kannattaa pelata *Peetu Pöpö* -peliä. Peli löytyy Taitomerkki-materiaalista.

Pelikorteissa on kuvat seitsemästä eri haavatyyppistä, joista kustakin muodostuu oma haavaperhe. Yhdessä perheessä on neljä korttia:

- selostus haavatyyppistä
- haavatyyppin syntyminen
- haavatyyppin ensiapu
- haavatyyppin ennaltaehkäisy.

Peliä pelataan neljän ryhmässä. Kortit sekoitetaan ja jaetaan kaikille pelaajille. Jos jollakin pelaajalla on kädessään valmis haavaperhe, saa hän laittaa perheen kortit sivuun näytettyään ne ensin muille pelaajille.

Pelin aloittaa jakajan vasemmalla puolella istuva pelaaja pyytämällä jakajalta korttia. Jakaja saa itse valita, minkä kortin hän antaa. Vuoro etenee myötäpäivään niin, että jokainen pelaaja vuorollaan pyytää kortin oikealla puolellaan istuvalta pelaajalta ja tarkistaa, onko saanut kasaan perheen samasta haavaperheestä. Viimeksi saatua korttia ei saa antaa heti eteenpäin. Tarkoitus on kerätä haavaperheitä ja päästä eroon kaikista korteista. Peli päättyy, kun joku pelaajista on pelannut kaikki korttinsa. Hän on voittaja.

Korttien seassa on myös Peetu Pöpö, jolla ei ole perhettä. Pelaaja, jolla on Peetu kädessään pelin päättyessä, saa haavan, jonka Peetu saa tulehtumaan.

KÄSIHYGIENIA

ON TÄRKEÄÄ PAINOTTAA käsihygienian merkitystä, ei ainoastaan haavojen hoitamisessa, vaan myös jokapäiväisissä askareissa. Keskustelkaa, milloin kädet tulisi pestä ensin ja miksi. Opetelkaa yhdessä pesemään kädet oikein. Ohjeet löydät Punaisen Ristin nettisivuilta.

Kuvassa näkyy, mihin kädessä jää eniten bakteereja käsiinpesun jälkeen. Yhden kynnen alla on suurin piirtein saman verran bakteereja kuin Suomessa on asukkaita (yli viisi miljoonaa). Erityisen tarkasti tulee pestä kynsien aluset ja sormien juuret. Jos avoimeen haavaan pääsee bakteereja, se tulehtuu.

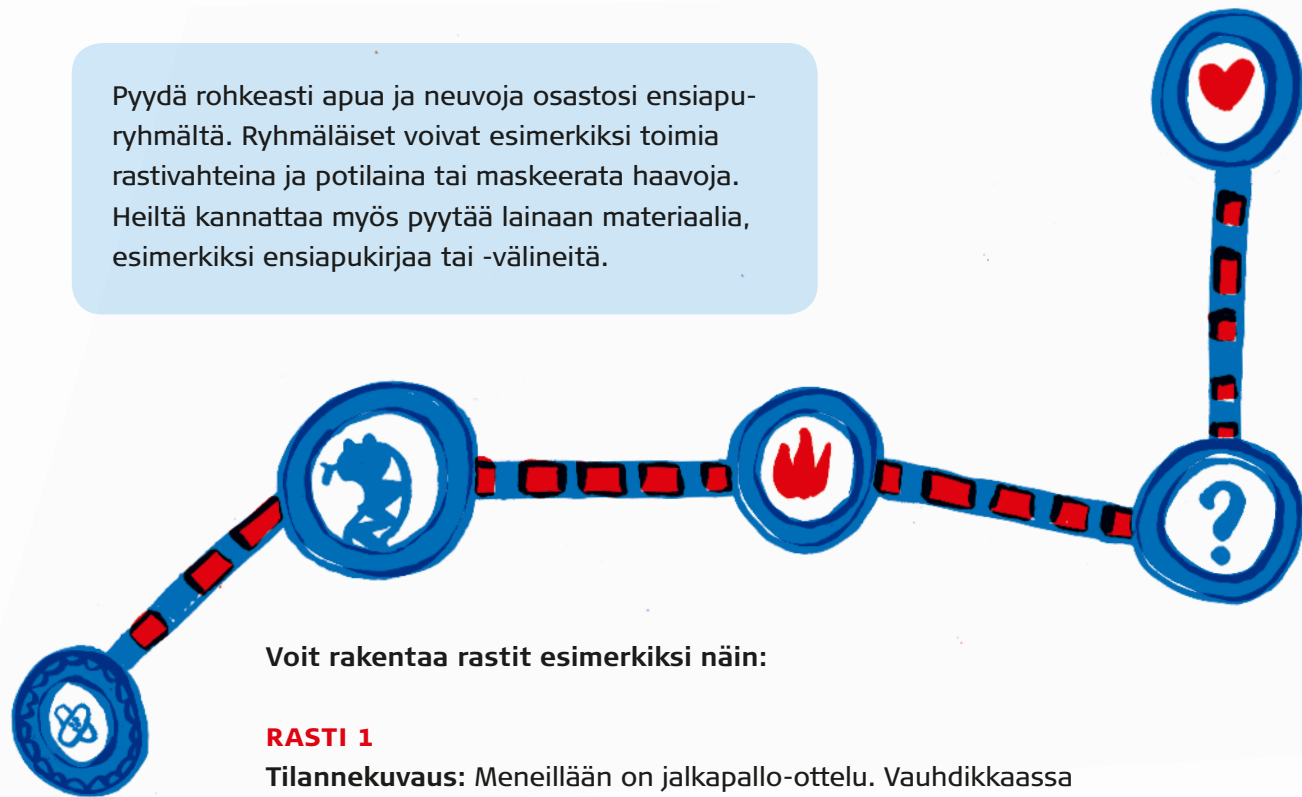

Ensiavun harjoitusrata

Kun kerholaiset ovat tutustuneet ensiavun perustaitoihin, on aika kerrata yhdessä opitut asiat. Rakenna harjoitusrata ensiapuun liittyvistä tehtävistä ja kysymyksistä. Halutessasi voit rakentaa harjoitusrastit tarinan ympärille.

On tärkeää, että ohjaat aktiivisesti harjoitusta. Pyydä mukaan rastivahteja, jotka puuttuvat kerholaisten virheisiin harjoituksen aikana ja korjaavat ne välittömästi. Tehtävää suorittaneiden mieliin jää yleensä se, mitä he itse tekivät, ei niinkään harjoituksen lopussa annettu suullinen palaute. Harjoituksen loppukeskustelussa on hyvä puhua rasteilla ilmenneistä epäselvyyksistä. Lopussa ei kuitenkaan ole enää tarkoitus käydä rasteja yksityiskohtaisesti läpi.

Pyydä rohkeasti apua ja neuvoja osastosi ensiapuryhmältä. Ryhmäläiset voivat esimerkiksi toimia rastivahteina ja potilaina tai maskeerata haavoja. Heiltä kannattaa myös pyytää lainaan materiaalia, esimerkiksi ensiapukirjaa tai -välineitä.

Voit rakentaa rastit esimerkiksi näin:

RASTI 1

Tilannekuvaus: Meneillään on jalkapallo-ottelu. Vauhdikkaassa pelitilanteessa pallo osuu toista pelaajaa kasvoihin ja toinen pelaaja saa kasvoihinsa iskun kyynärpästä.

Lähtötilanne (kerrotaan toimijoille): Istutte vaihtopenkillä ja näette, kun kentällä joukkueoverit loukkaantuvat.

Potilas 1: Hengitys hieman kiihtynyt pelin jäljiltä, pulssi kuten potilasta esittävällä henkilöllä; nenäverenvuoto, jota potilas ei itse osaa tyrehdyttää.

Potilas 2: Hengitys hieman kiihtynyt pelin jäljiltä, pulssi kuten potilasta esittävällä henkilöllä; vasemmassa ohimossa haava, joka vuotaa vähän verta.

RASTI 2

Tilannekuvaus: Lapsi on lähdössä kiireesti kouluun ja liukastuu kotinsa portailla. Oikea kyynärvarsi murtuu.

Lähtötilanne: Kuljette kadulla, kun kuulette läheisestä pihasta itkuja.

Potilas: Peruselintoiminnot kuten potilasta esittävällä henkilöllä; makaa maassa vaikertaen; valittaa oikeaa kyynärvarttaan, jossa erityisesti kättä liikuttaessa tuntuu repivää ja jomottavaa kipua.

RASTI 3

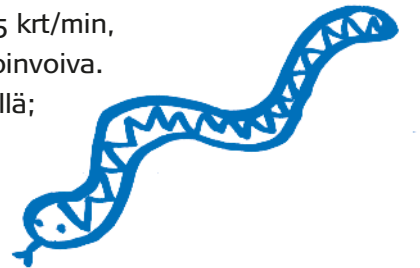
Tilannekuvaus: Kaksi kaverusta on varhain aamulla lähtenyt kalaan.

Kyykäärme puree toista käteen. Toinen säikähtää ja nyrjäyttää nilkkansa liukkaalla rantakivellä.

Lähtötilanne: Olette menossa aamu-uinnille, kun kuulette voihkintaa rannasta.

Potilas 1: Kyyn puremakohta kädessä on arka, punoittava ja hieman turvoksissa; hengitys vähän vaikeutunut, hengitystiheys noin 25 krt/min, pulssi kuten potilasta esittävällä henkilöllä; potilas hieman pahoinvoiva.

Potilas 2: Peruselintoiminnot kuten potilasta esittävällä henkilöllä; valittaa vasenta nilkkaansa, jota on alkanut hieman kuumottaa, ei pysty täysin varaamaan jalkansa päälle.

RASTI 4

Tilannekuvaus: Äiti on saunassa kylpemässä ja horjahtaa kiuasta vasten. Hän saa palovamman selkäänsä.

Lähtötilanne: Olette menossa saunaan, kun kuulette sieltä avunhuutoja.

Potilas: Peruselintoiminnot kuten potilasta esittävällä henkilöllä; selässä 2-3 kämmenen suuruinen 1.-2. asteen palovamma; potilas valittaa kovaa kipua ja on hätääntynyt.

RASTI 5

Tilannekuvaus: Lapsi on jäänyt yksin keittiöön ja löytänyt äidin rautatabletit kaapista. Hän syö niitä kourallisen.

Lähtötilanne: Olette menossa keittiöön välipalalle.

Potilas: Istuu lattialla vieressään avonainen rautatablettipurkki; peruselintoiminnot kuten potilasta esittävällä henkilöllä, ei oireita.

RASTI 6

Tilannekuvaus: Keittiö on jäänyt mullin mallin. Joka puolella on vaarallisia riskitekijöitä: sähköjohdot ja sähkölaitteet, pistorasiat ilman turvasuojausta, terävät esineet, pienet nielaistavat esineet, myrkylliset kasvit ja kemikaalit, tulitikut ja kynttilät, liesi ilman suojainta, roikkuva pöytäliina, vesiämpärit, avoimet ikkunat, portaat ja korkeat paikat, helposti kaatuvat huonekalut ym.

Lähtötilanne: Pikkusisko on pian tulossa keittiöön.

Tehkää huoneesta hänelle turvallinen.

Ohje rastivahdille: Anna kerholaisten tehdä tarvittavat muutokset niin, että keittiöstä tulee turvallisempi pikkulapsia ajatellen. Huolehdi, ettei todellisia vaaratilanteita pääse syntymään.

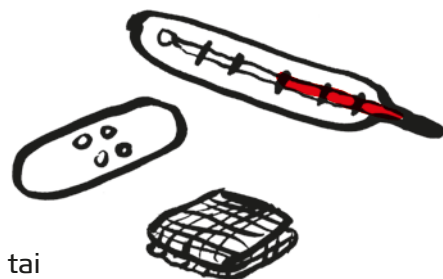

RASTI 7

Tilannekuvaus: Pöydällä on kodin ensiapukaappiin kuuluvia tavaroita: laastareita, kuumemittari, flunssalääkettä, lääkehiilipulveria, kyypakkaus, (joditabletteja), harsotaitoksia, joustosidettä, ensiapusidoksia, rasvasiteitä, haavanpuhdistusainetta tai haavapyyhkeitä, kylmäpakkaus, sakset, pinsetit ym.

Lähtötilanne: Pöydällä on joka kodin ensiapukaappiin kuuluvia tavaroita. Yksi niistä otetaan pois. Mikä joukosta puuttuu?

Ohje rastivahdille: Käy tavarat läpi yhdessä kerholaisten kanssa. Anna heidän katsella niitä noin minuutin ajan. Pyydä sitten kaikkia kääntymään hetkeksi ja ota sillä välin yksi tavaroista pois. Vaihtelee hieman muiden tavaroiden paikkoja ja pyydä kerholaisia katsomaan ja kertomaan, mikä esine puuttuu. Se, joka keksii puuttuvan esineen, saa seuraavana ottaa tavarat pois.

RASTI 8

Tilannekuvaus: Tyttö on rakentamassa majaa metsässä. Yhtäkkiä häntä pistää ampiainen.

Lähtötilanne: Olette metsässä retkellä, kun törmäätte siellä tyttöön.

Potilas: Peruselintoiminnot kuten potilasta esittävällä henkilöllä; kädessä punainen, turvonnut ja hyvin kipeä ampiaisen pisto; potilas sairastaa astmaa.

RASTI 9

Tilannekuvaus: Isä on pilkkomassa puita, kun yhtäkkiä pieni puun palanen kimpoaa silmään.

Lähtötilanne: Tulette halkopaikalle hakemaan puita, kun huomaatte isän istuvan kannolla.

Potilas: Peruselintoiminnot kuten potilasta esittävällä henkilöllä; pitelee kättään silmän päällä, valittaa kipua silmässä, silmän seutu punainen ja turvoksissa, silmän reunasta tihkuu verta.

MONINAISUUS

Reddie Kids -kerhon tavoitteena on edistää humanitaarisia arvoja varhaisnuorten arkielämässä. Ohjaajana tehtäväsi on tutustuttaa kerholaiset moninaisuuteen ja reiluna kaverina olemiseen. Voit käyttää apuna tämän luvun harjoituksia, joiden teemoina ovat ystävyys, erilaisuus, rasismi ja pakolaisuus.

MONINAISUUS MERKITSEE ERILAISTEN ihmisten ja elämäntapojen arvostamista tasavertaisina. Sen ideana on, että meillä kaikilla on opittavaa toisiltamme.

Ystävyys ei tunne rajoja

Seuraavien harjoitusten avulla voit herättää kerhossanne keskustelua ystävyyden merkityksestä ja rohkaista kerholaisia ilmaisemaan ystävyyden ja kiintymyksen tunteita.

Harjoituksia ystävydestä

Ystävyys ylistys

Ystävyys ylistys -harjoitusta varten tarvitset keppejä, jokaiselle kerholaiselle tukevan A4-paperiarkin ja kynän sekä hakaneuloja tai maalarinteippiä.

Keskustelkaa tehtävän aluksi siitä, miksi ystävät ovat tärkeitä ja millainen on hyvä ystävä. Voit havainnollistaa ystävyyden merkitystä keppien avulla. Kehota kerholaisia kuvittelemaan, että jokainen keppi on ihminen. Yksittäisen kepin saa helposti katkaistua. Jos sen sijaan sidotaan monta keppiä yhdeksi nipuksi, ikään kuin ystäväjoukoksi, ne tukevat toisiaan, eikä niitä silloin saa helposti taittumaan. Anna kerholaisien kokeilla sekä yksittäisen kepin että nipun katkaisemista.

Kiinnitä tyhjä paperiarkki jokaisen kerholaisen selkään hakaneuloilla tai teipillä. Kerholaiset kiertelevät huoneessa ristiin rastiin ja kirjoittavat toistensa lappuihin kunkin henkilön hyviä puolia ja ominaisuuksia, jotka tekevät hänestä hyvän ystävän. Paperiin voi halutessaan myös piirtää kivan kuvan. Tarkoitus on, että jokainen miettisi ja merkitsisi jonkin mukavan asian kunkin kerhotoverinsa paperiin. Valvo, ettei kukaan erehdy kirjoittamaan tai piirtämään ilkeitä asioita. Kun laput ovat valmiit, kerholaiset saavat ottaa ne muistoksi tuottamaan jatkossakin hyvää mieltä.

Kiitos!

Kiitos-harjoituksessa muistutetaan kerholaisia kiittämisen tärkeydestä. Varaa mukaan kartonkia tai paperia, värikyniä ja muuta askartelumateriaalia. Pyydä jokaista kerholaista vuorollaan kertomaan, koska on viimeksi kiittänyt, ketä ja miksi. Käykää sitten läpi toinen kierros, jolloin kukin kertoo, koska on viimeksi unohtanut kiittää, vaikka olisi ollut aihetta. Jokainen kerholainen valitsee henkilön, joka on

kiitoksen ansainnut mutta jota ei yleensä muisteta kiittää (esimerkiksi äitiä, joka kuljettaa kerhotapaamisiin; isää, joka käy ruokakaupassa; veljeä, joka auttaa läksyissä), ja askartele hänelle kiitoskortin. Kerho voi myös miettiä, ketä halutaan kiittää porukalla (esimerkiksi osaston hallitusta, koska se on myöntänyt varoja kerhon toimintaan; leirin keittäjää, koska hän tekee hyvää ruokaa), ja valmistaa yhteisen kiitoskortin.

Näkymätön lapsi

Lue kerholaisille Tove Janssonin kirjoittama tarina Kertomus näkymättömästä lapsesta. Tarina löytyy teoksesta *Näkymätön lapsi ja muita kertomuksia* (WSOY, 1962).

Keskustelkaa tarinan pohjalta kiusaamisesta ja ystävydestä. Apuna voit käyttää seuraavia kysymyksiä.

- Mitä seurauksia on siitä, että on usein ilkeä kaverille?
- Miten saattaa tarkoittamattaan pahoittaa kaverin mielen?
- Miten tarinan tyttö saatiin jälleen näkyväksi? Miten voit itse auttaa kiusattua kaveria?

Vanhainkodin valtaus

Lähde kerhon kanssa tervehdyskäynnille esimerkiksi vanhainkotiin, vanhusten päivätoimintakeskukseen tai sairaalan lastenosastolle.

Sovi vierailusta etukäteen laitoksen henkilökunnan kanssa. Halutessasi voit ajoittaa vierailunne jonkin vuotuisen juhlapäivän tai tapahtuman mukaan (esimerkiksi ystävänpäivä, pääsiäinen, Punaisen Ristin päivä, jouluku). Kerho voi suunnitella ja harjoitella teemaan sopivaa ohjelmaa: leikkejä, lauluja, runonlausuntaa tai pienen näytelmän. Kysy osastosi sosiaalitoiminnan yhdyshenkilöltä, missä kannattaisi vierailla. Pyydä myös piiriltä tukea ja materiaalia vierailua varten.

Ennen vierailua kerholaisia on hyvä ohjeistaa siitä, mitä he tulevat näkemään ja kokemaan vierailun aikana. Jälkeenpäin kannattaa keskustella kerholaisien kanssa, miltä vierailun aikana tuntui. Muistakaa myös kiittää. Lähettäkää vaikkapa kiitoskortti tai itse ottamianne valokuvia vierailusta.

Jos ette pääse vierailemaan vanhainkotiin, voit pyytää vapaaehtoista ystävää kerhotapaamiseenne kertomaan osaston ystävätoiminnasta.

VAPAAEHTOINEN YSTÄVÄTOIMINTA

SUOMEN PUNAISEN RISTIN ystävä- ja tukihenkilötoiminnassa on mukana lähes 10 000 vapaaehtoista. He toimivat esimerkiksi vanhusten, nuorten ja vammaisten ystävinä, mielenterveyskuntoutujien tukena, maahanmuuttajien tukihenkilöinä ja vankilavierailijoina.

Kaikki erilaisia mutta samanarvoisia

Punainen Risti puolustaa ihmisten välistä tasa-arvoa ja erilaisuuden kunnioittamista. Omassa kerhossasikin on paljon erilaisuutta: eri näköisiä ihmisiä, erilaisia luonteita ja lahjakkuuksia, suomalaisia ja ulkomaalaisia, tyttöjä ja poikia. Sinun avullasi kerholaiset oppivat, että erilaisuus tekee elämästä rikkaampaa. Käytä seuraavia harjoituksia keskustelun herättäjinä.

Harjoituksia erilaisuudesta

Erilaisuus puheeksi

Keskustelkaa erilaisuuksista, joita löytyy omasta lähiympäristöstä (esimerkiksi koulusta, kaupasta, harrastuksista). Erilaisuudesta voi myös keskustella pelkojen kautta eli tiedustelemalla, mitä kerholaiset pelkäävät ja miksi. Keskustellessanne sinulla on hyvä mahdollisuus kertoa faktoja ja saada kerholaiset pohtimaan omia asenteitaan.

Yksi tästä pelistä pois!

Tähän harjoitukseen tarvitaan vähintään 16 osallistujaa. Varaa mukaan itseliimautuvia paperitarroja, esimerkiksi neljä sinistä, neljä punaista, neljä keltaista, kolme vihreää ja yksi valkoinen, 'outo' tarra.

Liimaa tarra jokaisen kerholaisen otsaan siten, etteivät he näe, minkä värisen tarran saavat. Kerholaisesi tuntien harkitse huolellisesti, kuka saa 'oudon', valkoisen tarran.

Pyydä osallistujia muodostamaan ryhmiä toisten samanvärisen tarran saaneiden kanssa. Leikin aikana ei saa puhua, vaan on tultava toimeen sanattoman viestinnän keinoin. Leikki edellyttää, että kerholaiset auttavat toinen toisiaan; kerholainen voi esimerkiksi viestittää toiselle tämän otsatarran värin osoittamalla jotakin samanväristä esinettä, tai kolmas kerholainen voi johdattaa kaksi samanvärisen tarran haltijaa yhteen.

Auta kerholaisia käsittelemään harjoituksen herättämiä tunteita ja ajatuksia.

- Yrititkö auttaa toisianne löytämään oman ryhmän?
- Miltä tuntui, kun kohtasit ensimmäistä kertaa jonkun, jolla on samanvärinen tarra?
- Miltä tuntui 'oudosta' henkilöstä, jonka tarran väri poikkesi muista?
- Mihin eri ryhmiin sinä kuulut? Esimerkiksi perheeseen, luokkaan, kerhoon, urheilujoukkueeseen...
- Voiko kuka tahansa tulla mukaan näihin ryhmiin?

Moninaisuustesti

Seiso kerholaisten edessä ja pyydä heitä katselemaan itseään ja miettimään, mikä hänessä ja ohjaajassa on **samanlaista ja mikä erilaista** (ulkonäkö, pukeutuminen, ilme, olemus ja muut piirteet). Kun tulee mieleen samanlainen asia, osallistuja astuu askelen eteenpäin, ja kun tulee mieleen erottava asia, osallistuja astuu askelen taaksepäin. Muut vetäjät voivat kysyä yksittäisiltä osallistujilta syitä eteen- tai taaksepäin menemiseen.

Keskustelu kehitysvammaisuudesta

Harjoituksen tavoitteena on tutustuttaa kerholaisia kehitysvammaisuuteen ja saada heidät pohtimaan, miten kehitysvammat vaikuttavat jokapäiväiseen elämään.

Keskustelkaa aiheesta. Tunteeko joku kehitysvammaisen henkilön? Mistä kehitysvammaisuus johtuu ja mitä vaikeuksia se aiheuttaa? Kuuntelema-la ja kertomalla faktoja voit korjata kerholaisten väärinkäsityksiä.

KEHITYSVAMMAISUUS

KEHITYSVAMMAISEN IHMISEN ÄLYLLINEN toimintakyky on keskimääräistä heikompi ja siksi hänellä on vaikeuksia oppia päivittäiseen elämään liittyviä asioita, esimerkiksi kellon ja rahan käyttämistä. Asioiden ymmärtäminen, kommunikointi, itsestään huolehtiminen, toisten kanssa toimiminen ja itsensä hallitseminen voivat tuottaa hänelle ongelmia. Vaikka tietojen ja taitojen omaksuminen olisi vaikeaa, kehitysvammaisuus ei estä normaalin tunne-elämän kehittymistä.

Kehitysvamma voi johtua perintötekijöistä, raskauden tai synnytyksen aikana tapahtuneista häiriöistä tai tapaturmien aiheuttamista aivovaurioista. Vammaisuus voi olla vaikeaa tai lievää. Suurin osa kehitysvammoista on lieviä. Kehitysvammaisella ihmisellä voi olla myös erityisiä vahvuuksia ja taitoja. Jokaisen kehitysvammaisen henkilön avuntarve riippuu hänen omista yksilöllisistä kyvyistään.

Lisätietoa kehitysvammaisuudesta löydät esimerkiksi kehitysvamma-alan verkkopalvelun tietopankista osoitteesta **www.verneri.net**.

Luovutaan ennakkoluuloista

Rasistiset ennakkoluulot pohjautuvat useimmiten tietämättömyyteen. Siksi Reddie Kids –kerholaisille annetaan mahdollisuus tutustua eri kulttuureihin ja autetaan heitä näkemään, että olemme pohjimmiltaan samanlaisia, vaikka arkielämän tavat, uskonto, pukeutuminen ja monet muut asiat poikkeavatkin toisistaan. Omien ennakkoluulojen tunnistaminen on jo ensimmäinen askel kohti niistä luopumista.

Harjoituksia eri kulttuureista

Teemailta

Järjestä teemailta, jossa tutustutte johonkin kulttuuriin. Tutustu esimerkiksi eri maiden ystävyysseurojen verkkosivuihin ja kerää tietoja eri kulttuureista. Keskity löytämään samanlaisuuksia suomalaisen ja toisen kulttuurin välillä. Nostamalla esille erilaisuuksia voit huomaamattasi vahvistaa stereotypioita.

Valmista ruokaa, tuo vaatteita, musiikkia tai käy kirjastossa lainaamassa kirjoja, joista voitte katsella kuvia. Parasta on, jos saat kerhotapaamiseen mukaan jonkun kyseisen kulttuurin edustajan kertomaan itse arkielämästään.

Mikä kieli?

Pyydä kerhotapaamiseenne eri kulttuureja edustavia ihmisiä kertomaan itsestään. Tapaamisen aluksi kerholaiset voivat arvata vierailijan äidinkielen kuulemansa perusteella.

Jos tapaamiseen ei saada mukaan 'aitoja' maahanmuuttajia, voit käyttää myös *Syrjintä on syvältä* -aineistoon kuuluvaa *Arvaa mikä kieli* -CD:tä. Aineistosta saat lisätietoa piirin nuorisotyöntekijältä. Halutessasi voit järjestää teemailtaan myös pisteen, jossa on erikielisiä tekstejä. Löydät Suomea käsitteleviä tekstejä esimerkiksi osoitteesta www.infopankki.fi.

TEE YMPÄRISTÖTEKO – LUOVU ENNAKKOLUULOISTASI

SUOMEN PUNAISEN RISTI järjestää valtakunnallisen rasminvastaisen kampanjan vuosittain maaliskuussa. Kampanja huipentuu maailman rasminvastaisena päivänä 21.3. ja sen pääviesti on, että luopumalla ennakkoluuloistaan jokainen meistä voi rakentaa moniarvoista ja ympäristöltään ystävällistä Suomea.

Rasminvastaisella viikolla Punaisen Ristin vapaaehtoiset tarjoavat ihmisille mahdollisuuden kirjoittaa lapulle yhden ennakkoluulonsa ja heittää sen punaiseen ongelmajäteroskikseen. Jos haluat Reddie Kids -kerhosi kanssa osallistua roskiskampanjaan, kysy ohjeita piiritoimistosta.

Voitte myös valmistaa oman roskiksen kerhossa. Keskustelkaa ennakkoluuloista ja kirjoittakaa paperilapulle jokin ennakkoluulo, josta haluatte luopua. Harjoituksen voi tehdä niin, että kaikki kerholaiset kirjoittavat oman lapun tai siten, että kerholaiset kirjoittavat yhdessä eri ennakkoluuloja lapulle. Kenenkään ennakkoluuloja ei näytetä eikä papereihin kirjoiteta nimiä. Ennakkoluulot kerätään yhteen ja tuhotaan kampanjan päätteeksi. On tärkeää muistaa tuhota ennakkoluulolaput eikä jättää niitä lojumaan, jotta harjoitus ei jää kesken.

Tietokilpailu

Anna kerholaisten vastata kysymyksiin ryhmissä tai yksin.

1. Koska vietetään kiinalaista uuden vuoden juhlaa?

- a) tammi-helmikuussa
- b) helmi-maaliskuussa
- c) marras-joulukuussa

2. Kuinka monella prosentilla maailman ihmisistä on tietokone?

- a) 1
- b) 10
- c) 30

3. Mikä on vaurauden mitta Somaliassa?

- a) raha
- b) lapset
- c) kamelit

4. Mikä on bataatti?

- a) baskiryhmän johtaja
- b) perunan kaltainen juures
- c) idiootti

5. Tulevatko pakolaiset Suomeen

- a) tulojen perässä
- b) koska he haluavat kokea Suomen talven
- c) koska heidän on pakko

6. Onko Suomessa enemmän

- a) poroja (noin 200 000)
- b) ulkomaalaisia (vuoden 2009 alussa noin 143 300)
- c) joulupukkeja

7. Kuinka monta eri kieltä Indonesiassa puhutaan?

- a) 54
- b) 25
- c) 365

8. Mikä on Afganistanin pääkaupunki?

- a) Kandahar
- b) Istanbul
- c) Kabul

9. Montako prosenttia maapallon väestöstä on valkoihoisia?

- a) 30
- b) 60
- c) 70

Oikeat vastaukset

- 1. a
- 2. a
- 3. c
- 4. b
- 5. c
- 6. a
- 7. c
- 8. c
- 9. a

Pakolaisena Suomessa

Punaisen Ristin tavoitteena on, että pakolaisilla ja muilla maahanmuuttajilla olisi tasavertaiset mahdollisuudet elää ja toimia yhteiskunnassa. Siksi Suomen Punainen Risti tukee maahanmuuttajien kotoutumista, auttaa yhdistämään pakolaisperheitä ja ylläpitää turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksia ympäri maata.

Seuraavat harjoitukset auttavat kerholaisia ymmärtämään, kuka on pakolainen, miksi Suomessa on pakolaisia ja miksi he ovat lähteneet omasta kotimaastaan.

Harjoituksia pakolaisuudesta

Pakolaisuuden syyt

Merkittäkää maailman karttaan ne alueet, joissa on tällä hetkellä eniten pakolaisia, ja arvioikaa pakolaisten määrää. Pohtikaa pakolaisuuden syitä ja sen seurauksia. Miettikää, mitä pakolainen kaikkein eniten tarvitsee. Laatikaa lista siitä, mitä esimerkiksi tuhat leirillä olevaa pakolaista tarvitsee selviytyäkseen: paljonko telttoja, huopia, vettä tai ruokaa? Entä mitä aineettomia asioita kodistaan paennut ihminen voi kaivata? Voitte rakentaa aiheesta näyttelyn vaikkapa kouluun tai kirjastoon. Käyttäkää asian havainnollistamiseen esimerkiksi valokuvia, piirroksia, lehtileikkeitä ja taulukoita.

Pakolaisen reitti

Pakolaisen reitti on Punaisen Ristin roolipeli, joka antaa osallistujille mahdollisuuden kokea, miltä pakolaisena oleminen voi tuntua. Reitti vaatii hieman etukäteisvalmisteluja ja useamman ohjaajan. Ohjeet sen toteuttamiseen löydät tämän oppaan lopusta.

PAKOLAINEN ON HENKILÖ, joka perustellusti pelkää tulevansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteensä vuoksi.

Maahanmuuttoviraston nettisivuilta osoitteesta www.migri.fi löydät lisää pakolaisuuteen liittyvää tietoa, määritelmiä ja tilastoja.

